Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ
Гж 2776/25
20.11.2025. године
Б е о г р а д

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Татјане Лемајић, председника већа, Марије Бошковић и Слободана Керановића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ... чији је пуномоћник Миле Ранкић, адвокат из Лазаревца, Карађорђева бр. 2/11, против тужене Републике Србије, Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, Косовска бр. 31, ради накнаде штете, одлучујући о жалбама странака изјављеним против пресуде Основног суда у Лазаревцу П 938/24 од 24.4.2025. године, у седници већа одржаној дана 20.11.2025. године, донео је

П Р Е С У Д У

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Основног суда у Лазаревцу П 938/24 од 24.4.2025. године, у ставу првом изреке а жалба тужене **ОДБИЈАЈА** као, неоснована.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Основног суда у Лазаревцу П 938/24 од 24.4.2025. године, у ставу другог изреке тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена Република Србија - Министарство правде да тужиоцу АА из ... на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе поред досуђеног износа исплати износ од још 30.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 24.4.2025. године као дана пресуђења па до исплате, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде док се захтев тужиоца у преосталом дело до траженог износа од 360.000,00 динара за износ од још 150.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 24.4.2025. године као дана пресуђења па до исплате **ОДБИЈА**, као неоснован .

ПРЕИНАЧАВА СЕ решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке пресуде Основног суда у Лазаревцу П 938/24 од 24.4.2025. године, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена Република Србија - Министарство правде да тужиоцу АА из ..., накнади трошкове парничног поступка у износу од 59.500,00 динара динара са законском затезном каматом почев од дана наступања услова извршења па до исплате, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена Република Србија - Министарство правде да тужиоцу АА из ..., на име трошкове другостепеног поступка исплати износ од 24.200,00 динара динара са законском затезном каматом почев од дана наступања услова извршења па до исплате, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

О б р а з л о ж е њ е

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца па је обавезана тужена да на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе исплати тужиоцу износ од 180.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 24.4.2055. године па до коначне исплате.

Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев преко досуђеног износа из става првог изреке ове пресуде па до траженог износа од 360.000,00 динара, са законском затезном каматом на одбијајући део.

Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 61.900,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде па до коначне исплате.

Против наведене пресуде жалбе су благовремено изјавиле обе парничне странке из свих законских разлога и то тужилац побијајући је у ставу другом изреке и тужена побијајући је у ставовима првом и трећем изреке. Трошкове другостепеног поступка парничне странке су опредељено тражиле.

Испитујући првостепену пресуду у границама прописаним чланом 386 ЗПП (“Службени гласник РС”, бр. 72/11 са каснијим изменама и допунама) апелациони суд је оценио да су жалба тужиоца и жалба тужене делимично основане

У спроведеном поступку првостепени суд није учинио ниједну битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачке 1-3, 5, 7 и 9 ЗПП на које другостепени суд пази по службеној дужности. Пресуда нема недостатака због којих се не може испитати јер је за своју одлуку првостепени суд дао јасне и образложене разлоге, који нису нејасни и противречни те се неосновано жалбом тужене указује да је учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП

Према правилно утврђеном чињеничном стању, тужиоцу је решењем Основног суда у Лазаревцу Кпп 88/16 од 12.9.2016. године одређен притвор, који се рачуна од 11.9.2016. године, на основу одредбе члана 498 и 211 став 1 тачке 2 и 3 у вези члана 212 Законика о кривичном поступку, због постојања основане сумње да је извршио кривично дело злочиначко удруживање из члана 346 став 1 Кривичног законика, продужено кривично дело тешка крађа из члана 204 став 1 тачка 2 КЗ у вези члана 61 КЗ и продужено кривично дело тешка крађа из члана 204 став 1 тачка 2 КЗ у вези члана 61 КЗ. Тужиоцу је притвор продужаван по истом основу решењем Кпп 88/16 од

7.10.2016. године и исти је укинут решењем Основног суда у Лазаревцу К 517/16 од 31.10.2016. године када је тужилац пуштен на слободу.

Тужилац је правноснажном пресудом Основног суда у Лазаревцу К 206/22 од 18.7.2023. године ослобођен од оптужбе за означена кривична дела која су му стављена на терет. Тужилац је у притвору провео 51 дан, почев од 11.9.2016. године па до 31.10.2016. године.

Сходно одредби члана 588 став 1 ЗКП тужилац је 8.8.2024. године Министарству надлежном за послове правосуђа поднео захтев за накнаду штете по основу неоснованог лишења слободе са предлогом за постизање споразума о висини накнаде, са предлогом да му се исплати износ од 500.000,00 динара. Дописом од 8.11.2024. године Комисија је предложила износ од 127.500,00 на име накнаде нематеријалне штете али тужилац наведени износ није прихватио.

На основу овако правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је правилно применио материјално право и то одредбе члана 35 став 1 Устава Републике Србије, члана 5 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода и одредбе чланова 584 - 589 ЗКП (“Службени гласник РС”, бр. 72/11 ... 55/14) у погледу основа одговорности тужене за нематеријалну штету коју је тужилац претрпео због неоснованог лишења слободе, правилно закључујући да тужилац није својим недозвољеним поступцима проузроковао лишење слободе.

Право на накнаду штете због неоснованог лишења слободе зависи од коначног исхода кривичног поступка, те како је у конкретном случају тужилац правноснажно ослобођен од оптужбе за дело које му је стављено на терет то је правилан закључак првостепеног суда да тужиоцу припада право на накнаду штете. Правилно је првостепени суд закључио да је тужилац био неосновано лишен слободе, те да постоји штета коју је трпео због тога, као и узрочна веза између штетне радње и последице. Неоснованим лишењем слободе повређено је једно од основних људских права - право на слободу те је код тужиоца, као оштећеног лица, настала штета у виду душевних болова због повреде угледа, части, слободе и права личности, имајући у виду тежину и природу кривичног дела које му је стављено на терет као и време проведено у притвору што с обзиром на све околности случаја, оправдава досуђивање новчане накнаде. Стога је правилно првостепени суд оценио да је тужбени захтев тужиоца за накнаду нематеријалне штете основан.

Међутим, основано се жалбом тужиоца побија правилност примене материјалног права и то одредбе члана 200 Закона о облигационим односима, у погледу досуђене висине накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове проузроковане неоснованим лишењем слободе, јер је према оцени апелационог суда, првостепени суд погрешно оценио висину новчане сатисфакције за претрпљене душевне болове.

Накнада штете одмерава се узимајући у обзир све субјективне и објективне околности, а пре свега дужину трајања лишења слободе као и тежину и природу кривичног дела које је оштећеном стављено на терет. Полазећи од наведених критеријума релевантних за одређивање висине накнаде, као и имајући у виду све

конкретне околности случаја и то године живота тужиоца у време лишења слободе, тежину кривичног дела која му је стављена на терет, дужину трајања притвора (тужилац је био у притвору 51 дан), лоше услове боравка у притвору (боравак са већим бројем особа из другачијег социјалног миљеа), апелациони суд, као другостепени, сматра да износ од 210.000,00 динара представља правичну новчану накнаду која је сразмерна душевним боловима које је тужилац трпео како у погледу њихове јачине, тако и у погледу њиховог трајања, те да овако досуђеном накнадом тужиоцу може бити пружена одговарајућа сатисфакција за претрпљену штету. Новчаном накнадом у нижем износу не би се остварио циљ и сврха накнаде сходно члану 200 став 2 ЗОО.

Неосновани су жалбени наводи тужене, да тужилац као раније осуђивано лице нема право на накнаду нематеријалне штете у истом обиму у којем би то право остварио грађанин којем се не може упутити сличан морални прекор, из разлога што би наведена накнада била у супротностима са начелом правичности и другим морални начелима. Ово из разлога што тужилац тражи накнаду нематеријалне штете због повреде права личности, односно неоснованог лишења слободе па на повреду права личности односно на слободу ранији живот односно осуђиваност нема утицаја. Ранија осуђиваност тужиоца, која је утврђена из решења о одређивању притвора, само је једна од околности коју је међутим првостепени суд погрешно узео у обзир приликом утврђивања висине штете а на шта се основано у жалби тужиоца указује

Супротно наводима жалбе тужиоца, досуђивање износа преко 210.000,00 динара било би противно циљу коме служи та накнада, чиме би се погодовало тежњама које нису спојиве са природом и друштвеном сврхом правичне новчане накнаде, што би било у супротности са одредбом члана 200 став 2 ЗОО.

Наиме, накнада нематеријалне штете представља сатисфакцију (задовољење) којом се ублажавају поремећаји у духовној (психичкој) сфери оштећеног. Она није цена бола који се трпи и не представља супституцију имовинских вредности уместо личних добара. Новцем као општим мерилом вредности оштећеном се омогућује да прибави себи извесну пријатност, радост, уживање или неко задовољство у најширем смислу речи, тако да се у његов психички живот унесе један позитиван и активан елеменат насупрот болу који трпи. Та новчана свота у циљу обештећења зависи од више фактора и свих околности случаја. За ове видове штете међу најрелевантније факторе спада време боравка у притвору; услови боравка и хуманост затворских услова; понашање стражара и затворског особља; наношење вербалних и реалних увреда и тортуре; недостатак радног ангажовања; али то нису једине околности које се морају узети у обзир . Имајући у виду све околности конкретног случаја, мора се имати у виду да правична накнада нематеријалне штете не представља репарацију, већ сатисфакцију ради успостављања психичке и емоционалне равнотеже која је постојала пре штете.

Истакнуте чињенице и правна природа накнаде неимовинске штете (морална сатисфакција), околност да она нема казнени карактер, да зависи од економског стања друштва (државе) у коме се досуђује и да поступак државних органа - вођење и окончање кривичног поступка, и притварање није био незаконит (постојала је основана сумња), све заједно представљају околности због којих се тужиоцу не може признати накнада штете у износима на које тужилац неосновано указује. Из свих истакнутих разлога досуђивање накнаде у висини која је тражена било би у супротности са

значајем повређених добара и циљу коме та накнада служи а погодовало би тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом (члан 200. став 2. ЗОО). Супротно наводима тужиоца, а код свега наведеног, дужина трајања притвора који се показао неоправданим, не представља једини критеријум за одмеравање правичне накнаде, како је то напред наведено. Наиме, број проведених дана у неоснованом притвору је веома важна околност, али не и једина.

Сходно изнетом тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе поред досуђеног износа од 180.000,00 динара има се признати правичан износ од још 30.000,00 динара са законском затезном каматом сагласно члану 277 став 1 ЗОО почев од 24.4.2025. године као дана пресуђења па до исплате док је у преосталом дело до траженог износа од 360.000,00 динара за износ од још 150.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 24.4.2025. године као дана пресуђења па до исплате захтев тужиоца превисоко опредељен и из ког разлога је одбијен као неоснован .

Имајући у виду изнето применом члана 390 Закона о парничном поступку ослучено је као у ставу првом изреке а на основу члана 394 тачка 4 истог закона донета је одлука као у ставу другом изреке ове пресуде.

Другостепени суд је имао у виду и остале жалбене наводе тужиоца и тужене, али их посебно не образлаже, сходно овлашћењу из члана 396 став 2 Закона о парничном поступку с обзиром да не могу довести до другачије одлуке у овој правној ствари.

Тужиоцу, сходно успеху у спору припада иста висина трошкова на име награде и накнаде за предузете радње пуномоћника из реда адвоката сходно Тарифном бр. 13 важеће Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката и то на име састава тужбе износ од 13.500,00 динара и заступања адвоката на једном одржаном рочишту износ од 18.000,00 динара у смислу чланова 153, 154 и 163 ЗПП. Међутим, правилна примена одредбе члана 153 став 2 ЗПП подразумева да је тужена у обавези да тужиоцу накнади трошкове судских такси према вредности спора са којом је тужилац успео, што износи за тужбу и пресуду по 14.000,00 динара.Тужиоцу на име признатих трошкова парничног поступка у укупном износу од 59.500,00 динара припада и законска затезна камата од дана извршности пресуде па до исплате, у складу са чланом 277 став 1 и 324 ЗОО.

На основу изнетог, применом одредбе члана 401 тачка 3 ЗПП преиначена је побијана пресуда у погледу одлуке о трошковима поступка и одлучено као у ставу трећем изреке ове пресуде.

Тужиоцу су сходно члану 153, 154 и 163 Закона о парничном поступку признати трошкови другостепеног поступка сходно успеху у спору и то за састав жалбе 18.000,00 динара и судске таксе на жалбу и другостепену пресуду у износу од по 3.100,00 динара све у укупном износу од 24.200,00 динара одмерено у складу са важећом Адвокатском тарифом и Таксеном тарифом те је одлучено као у ставу четвртом изреке ове пресуде

Пошто је тужена успела са жалбом само у незнатном делу одлуке о трошковима поступка то јој не припадају трошкови другостепеног поступка, због чега је на основу

члана 165 став 1 у вези члана 153 ЗПП, одлучено као у ставу петом изреке.

Председник већа - судија
Татјана Лемајић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић